

Da ”gamle Bach” var på besøg hos kongen

Skrevet af Poul Christensen 2001 blev samme år bragt i Støvring Lokalhistorisk Forenings medlemsblad ”Hanen”.

I dag er der næppe mange, der endnu husker gamle Bach i Guldbæk, men for et par generationer siden fyldte han sin del af billedet i den by han boede i. I dag ville man nok kalde ham noget af en landsby-original, en person der ikke var helt som andre folk i byen. Niels Christian Bach hed han. Det er i skrivende stund lidt uafklaret hvor han er født, faderen Peder Bach står i folketællingslisterne som gårdmand i Guldbæk, men familien var tilflyttere, faderen var født i Nørholm, så måske skal sønnens fødsel også opspores der.

Niels Christian Bach var i sine unge år tjenestekarl, men senere slog han sig på hestehandel, noget der for den rette mand kunne være ret indbringende. Hvorvidt det blev det for ”gamle Bach” er næppe til at få rede på, men som vi senere skal se, så efterlod han sig da nogle penge da han døde.

I audiens hos kronprins Frederik

Politikens tegning af besøget hos Fræ'rik

Men tho hans ældst` Frærik var da hjemm. Det er velsajt` så`n, at han kan ta` sæ o æ sager, nær den Gamle er i by, for det var da ham a snakked` med.. Dernæst bredte Bach en stak aviser ud og pegede, og der stod det i bladenes referater: Gammel mand der har haft audiens hos kronprinsen for at tale om en hestehandel ...

Bach lænede sig tilbage og nød overraskelsen: ”Jov – jov a var smøremæ i avdiens ... A måtte jo spørre mig for hele vejen, men der var aldrig en eneste af dem der var hverken næsvis eller vigtig – jenne skønne folk. Og til sidst kom a der op, hvor Frærik tov imod os. Har du snakket med ham?” dette måtte journalisten indrømme at han ikke havde. ”Han er den dejligste mand man kan si` for sin` øvn, og så spur` a jo etter om man ikke kunne se lidt på æ hus, og a skal lov dig for at der var ett nej i hans mund. Jov – jov – det var der ett det mindste i vejen for. Gue nok hade han ett selv stunder – han skul` jo snakk` med manner, men nu skul` jen af hans karle føle med. Og så fik han fat på jen med en lang, lang sabel. A tinker næjsten, at det var forvalteren, men en råre ka`el var han – ett tale om sturhied og skidt, sån` som man ejsen kan komme ud for. Og han vidst sku` gue beskien med æ sager og var heller ett kyv o og fortæll` - hæ, hæ.”

”Fik du så noget at se?”

Engang i 30'erne var en journalist på Politiken med båden ”Aalborghus” på vej til Nordjylland. Han havde fundet sig et hjørne ved et bord nede i kahytten, og regnede så småt med at han ville have bordet for sig selv, da en gammel bondeklædt mand kom hen til ham, gav hånd og sagde: ”Gu`avten”, hvorefter han slog sig ned med samt en 3-pæglflaske og en lille håndtaske.

På mandens: ”Nå, så kom man da over det” blev journalisten, der i avisen gemmer sig under navnet Kræn Bjerger, klar over at manden var oplagt til at snakke. Han sagde da at sådan en københavner-tur da godt kunne være trættende, og det fik munden på gled hos den gamle Bach –for ham var det- og så kom det: ”Du sku` fannemæ ha` wæ`t med mæ, A har wæ`t ved Kongen” hviskede han. Den købte Kræn Bjerger ikke umiddelbart, da han vidste at Christian X på det tidspunkt som sædvanlig holdt ferie ved Rivieraen, og da han gjorde indvendinger, så kom det fra Bach: ”Jov – jov det spur` a også gue nok, så såre a kom op i æ goer.

”Om a fik nøj at se – a så det hele, A så hele Christiansborre, og det lige fra kælder til kvist. Vi begyndte jo fornejen – men nu skal a fortæll’ dig en sjove oplevels’, som a havde der, - ham kålen, han lukked’ op til en bette firkantet rum, hvor der hverken var vinduer eller billeder på væggen’, og ett anner dør end den vi stod ved, -om a vil væsgue og gå ind!

A hummed’ mig og sa’e som det var, at a trængt hverken til det ene eller det andet. Men der var kommen en bette ung klør til, - a tinker næjsten, at det var Fræriks yngst’ bror, for han var knusende godt klædt – han sa’ også væsgue – væsgue, og han puffed’ da også en smule, så a til sidst bega’ mig da på’et. Hæhæ – tror du så ikke, at de her to gavtyve smækker døren i. –Er a arrestire? råbt a. Men så kom de ind, og de bukked’ og skrabet, a mått’ da så møj undskyldte, men det var ikke med vilje. Og da de så, at a ikke var så møj harmslået, så lo og grinte vi ålsammen.”

Dernæst følger Bachs beskrivelse af hvordan Fræriks ”bror” Knud trykkede på en knap, og han på den måde fik sin første og velsagtens eneste tur i en elevator. Det har sikkert været Bachs største oplevelse i hans hestehandlertilværelse, den dag han var i audiens hos kronprins Frederik, og han har haft noget at berette, da han kom hjem til Guldbæk. Alle har sikkert måttet høre på ham.

Niels Christian Bach har sikkert hørt at man kunne få hjælp hos kongen, dersom man følte sig uretfærdigt behandlet, og måske har han følt sig snydt i en hestehandel, det ved vi ikke. Men han har ment at kongen som landsfader måtte kunne hjælpe ham til at få sin ret.

På aftægt i Godthåb

Guldbæk i 1920'erne

Bach var gift med Alfred Sørensens faster Else, sammen fik de ingen børn, så da hun døde fik han sagfører Algreen-Ussing i Nibe til at oprette et testamente for sig. Det skete i 1936, fem år før sin død i 1941. På sine ældre dage boede han først hos Alfred Sørensen og dennes kone Louise, men da han pludselig blev sur på familien, flyttede han til Peter Borup i Godthåb, hvor han var til sin død.

Som gammel mand var han ikke nem at have i huset, han kunne sidde og bide i en gammel strømpe, som han også spyttede og harkede i, ligesom han kunne finde på at spytte efter Louise.

Sin nødtørft kunne han også finde på at forrette forskellige steder, hvor det næppe var særlig belejligt. Han blev åbenbart ret senil, rystede stærkt på hænderne, så når han var til bords med kaffe og lagkage, så greb han med hele hånden et stykke lagkage og proppede det i munden.

Et omfattende testamente

Niels Chr. Bach

Testamentet, som han fik lavet efter konens død, er ret specielt, hvorfor det skal refereres her. Som de der skulle sørge for at testamentets bestemmelser blev efterlevet, var snedkermester Enggård i Godthåb og lærer Stig Nielsen i Guldbæk blevet indsat som de der først skulle tilgodeses. De skulle dele 1100 kr., idet dog Enggård forlods skulle have 300 kr. for en kiste og sørge for at ”Ligseng” og gravsten blev rejst på boets bekostning. Lærer Stig Nielsen skulle have 20 kr. for at uddele de enkelte lodder af arven. Resten skulle de så dele.

De der ellers skulle arve var følgende:

Til hver af de følgende blev der 10 kr.: Jenny Borup, Jens Borup, Kristian Borup, Gerda Borup, Ejner Borup, Egon Borup, Ejner Peter Borup, Emil Jensen, Hans Brøndum, Smed Nyman, Søren Wittrup, Anders Thomassen, Karsten Lyngberg, Kvist Andersen i Tostrup, Erna Richardsen i Guldbæk, Svend Kristensen i Drastrup, Anton Nielsen i Volstrup, Anton Knudsen i Volstrup, Jens Nielsen i Godthåb, Jens Kvist i Godthåb, uddeler Højfeldt i Godthåb, Ellen Andreassen, Louise Søgård i Aalborg, Rudolf Søgård i Aalborg, Børge Søgård i Aalborg, Johanne Yde, Karl Støj, Jens Kær og Søren Sørensen. Dernæst blev der 10 kr. til deling mellem Peter Borup og dennes hustru i Godthåb, Anthon Knudsens børn i Godthåb, Lars Sørensens børn i Guldbæk, Alfred Sørensens børn i Guldbæk, Lars P. Madsen og dennes hustru i Guldbæk, og endelig Jens Sørensens børn, nemlig Søren, Laurits, Martin, Ludvig og Stinne (der kunne altså blive 2 kr. til hver!).

Pastor Kiilerich i Øster Hornum skulle have 20 kr. Det samme fik graveren Peter Røn, Sine Enggård, Godthåb, Jens Holmer Enggård, Godthåb, Louise Borup i Åbybro og Asger Enggård i Aalborg fik ligeledes hver 20 kr.

Marinus Simonsen eller dennes børn i Aalborg skulle have 30 kr., Marinus Smed eller dennes børn i Nørresundby skulle have 40 kr. og endelig skulle menighedsrådet ved Godthåb have 200 kr. som det kunne anvende ved Godthåb kirke.

Peter Borup og dennes kone fik alt indboet der var i huset efter arveladeren, fordi de havde passet ham til sidst.

Det er så værd at bemærke, at bortset fra Enggård, lærer Nielsen og Peter Borup, så skulle hver enkelt selv udrede arveafgiften af det de blev betænkt med. Man kan så med en vis ret spørge: Hvor stor var arveafgiften af 2 kr.!

Af Hensyn til Stemplingen erklærer jeg herved, at der
ved dette Testamente kun er disponeret over Løsgøre.

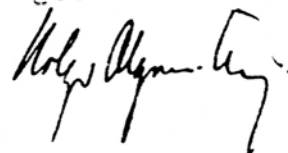
Godthaab, den 10. Maj 1936.

m. f. P.

Niels Kristian Bach.

Den 5. marts 1941 fik Stig Nielsen brev fra sagføreren om at han afventede hans besøg i næste uge, hvorefter han kunne gå i gang med at uddele de mange penge til en masse mennesker i det nordlige Himmerland.

Arbødigst

Kisten havde "Gamle Bach" for længst fået Enggård til at lave, så den stod parat med ligklæder og hvad der ellers hørte sig til. Det havde han sørget for inden seniliteten var begyndt at sænke sig om ham.